

W. A. HARMS

1965-1966

C

C

Velsen, 21 november 1965

Excellentie,

Wat was u verontwaardigd, toen de heer Bankhorst de terra politiestaat in de mond durfde nemen. Hoewel ik niet de minste reden heb om aan de oprechtheid van uw verontwaardiging te twifelen, heb ik me er toch wel een beetje over verbaasd. Er moet bij u wel een groot gebrek aan kennis over de werkelijke toestand aanwezig zijn, of uw interpretatie van de terra politiestaat moet aanmerkelijk afwijken van de mijne, of uw verontwaardiging voor mij begrijpelijk te maken. Enfin, u hebt ons, Nederlanders, uitgenodigd een einde te helpen maken aan de boze geruchten over het ontbreken van rechtszekerheid in ons vaderland.

Wat ik u nu ga mededelen berust vanzelfsprekend slechts op persoonlijke ondervinding. Daardoor is het materiaal kwantitatief beperkt. Ik hoop echter dat de kwaliteit voldoende is om u de sfeer, door uw BVD opgeroepen, enigermate te schilderen. Gezien mijn poveré artistieke gaven zal er veel van uw vernogen tot invoeling gevergd worden, maar daar niet iedereen minister-president wordt, waag ik het er naar op.

Ongeveer 7 jaar geleden werden mijn vrouw en ik lid van de PSP. We hielpen de afdeling Delft oprichten en voerden propaganda met de ons ten dienste staande beperkte middelen. We kozen voor de PSP omdat we, uitgaande van het verlangen naar een zover mogelijk doorgevoerde democratie, uitkwamen bij de wenselijkheid deze ook op economisch en ander maatschappelijk gebied te verwezenlijken. Voor ons is deze vorm van totaal zelfbestuur synoniem met socialisatie. Verder waren we tot de slotson gekomen dat geweldsgebruik in de buitenlandse politiek, sinds de ontwikkeling van de ABC-wapens, het risico inhield van totale vernietiging. We waren dus niet absoluut tegen geweld, maar wel tegen absoluut geweld. Bij verdere doordenking had deze stellingname ook voor andere vormen van geweldsgebruik consequenties. Ieder mag het met deze stellingname eens zijn of niet, niemand kan ontkennen dat het een respectabel standpunt is. Van extreemisme kan hier toch geen sprake zijn, wel van non-conformisme. We gingen er van uit, en doen dat nog steeds, dat de grondwettelijke vrijheid van vereniging met lidmaatschap van de PSP uitdrukkelijk inhoudt en dat de grondwettelijke vrijheid van meningsuiting de propaganda voor de daarmee samenhangende denkbeelden uitdrukkelijk toestaat. Leest dit niet zo zijn, dan zou ik daarvan gaarne bericht ontvangen. Dan kan ik daaruit mijn consequenties trekken.

Mijn eerste kennismaking met uw BVD was een korte mededeling van het hoofd der school waar ik destijds als onderwijzer werkte. Hij deelde mij mede aan een niet nader te noemen instantie op verzoek inlichtingen te hebben gegeven over mijn politieke kleur. Even bekreep mij een gevoel van beklemsing, zoals ik ook gekend had tijdens de nazistische overheersing. Zou ook hier de vrijheid van vereniging gelijk staan met de vrijheid lid te worden van elke vereniging die zich accoord verklaart met de bestaande sociale orde? Zou ook hier de vrijheid van meningsuiting gelijk staan met de vrijheid zich te conformeren aan de officiële opvattingen? Toen ik wat later voor het eerst het letterwoord BVD hoorde gebruiken, werd ik pas goed opmerkzaam.

Na enige tijd begon ik te solliciteren naar een baan als schoolhoofd. Ik was geruime tijd waarnemend hoofd geweest en had dat zonder stukken te maken volbracht. Bovendien was er een groot onderwijzerstekort. Toch duurde het lang voor ik ook maar iets op el mijn geschrift vernam. De enkele reacties die ik te langzame leste ontving leidden echter steeds tot niets. Bij de gemeentelijk inspecteur van het onderwijs in Delft sneed ik het thema BVD aan. Hij probeerde me aarust te stellen: zo iets was niet denkbaar. Ik solliciteerde dus verder en kreeg eindelijk een benoeming in Eindhoven. Achteraf is het mij duidelijk dat deze benoeming het gevolg was van twee factoren. Het was niet zo eenvoudig voor deze school een hoofd te vinden en wethouder Van Eupen was een uitgesproken persoonlijkheid. Een enkele reële aanwijzing over BVD-invloed was mij bekend geworden, maar een vaag gevoel van dreiging had mij gedurende de gehele sollicitatie-periode begeleid. Dat dit gevoel mij niet bedroger had zou later blijken. Voorlopig meende ik dat het wel de verbeelding van een wat hyper-sensitieve persoonlijkheidsstructuur geweest was, die mij parten gespeeld had.

In Eindhoven was ik actief voor de IEP en voor het Comité voor de Vrede. De Eindhovense school was er niet een om tot je pensioen te blijven, zodat ik na twee jaar weer ging solliciteren. Ook nu weer weinig reacties. Ook nu weer een verstikkend gevoel zonder, aanvankelijk tenminste, reële aanwijzingen over BVD-invloed.

Na een sollicitatie naar een raadgevende van Rotterdam werd ik zeer snel opgeroepen. Er was kennelijk haast bij. Er waren een tiental andere gegadigden in de antichambre aanwezig. Ieder mocht op de beurt voor een gesprek binnen komen. Toen het mijn beurt was werd ik voor de tweede maal geconfronteerd met het feitelijk bestaan van de BVD. De burgemeester maakte nadelijk over mijn hoofd heen tot de andere aanwezige heren een opmerking waar het woord "gezaggetrouw" duidelijk in te

herkennen viel. Daarmee was het onderhoud afgelopen en kon ik gaan. Ik was te verbaasd om te vragen of het over trouw aan het innerlijk- of aan het uiterlijk gezag handelde, want anders had ik de burgemeester er op kunnen wijzen dat een al te grote trouw aan het uiterlijk gezag en befehl ist befehl veel gemeenschappelijks hebben. Helaas, aan zulke dingen denk je meestal pas als je weer thuis bent.

Voorzover ik werd opgeroepen voor andere banen kwam er steeds een kink in de kabel. Soms op een nogal bedenkelijke wijze, zoals na een oproep in de buurt van Utrecht. Het gesprek verliep uiterst prettig. De burgemeester wil graag, voor hij beslist, een bezoek aan mijn school brengen. Hij noemt hiervoor twee data. De dagen verstrýken, maar geen bezoek. Ik pak de telefoon en krijg van diezelfde burgemeester te horen, dat ik me alles verbeeld moet hebben. Zoiets is ongeloofwaardig, of niet soms? Ik kreeg genoeg van het gekannes. Met mijn vrouw besprak ik de mogelijkheid voor de PSP te bedanken. We realiseerden ons, dat slechte inlichtingen over mijn werk op school wel eens de voornaamste redenen zouden kunnen vormen voor het mislukken van mijn sollicitaties. Ik besloot mij daarover zekerheid te verschaffen.

Een mij gunstig gezinde inspecteur stelde ik van mijn ervaringen op de hoogte en hij beloofde mij te helpen. Ik solliciteerde naar een baan in zijn inspectie. De inspecteur vertelde mij daarna, dat de inlichtingen zeker niet ongunstig waren. Verder het tegendeel. Het solliciteren werd voortgezet, met lood in de pen. Eindelijk werd ik benoemd in Velsen. Van een der bij de benoeming betrokken autoriteiten vernam mijn vrouw later, tijdens een informele conversatie, dat de BVD gepoogd had invloed uit te oefenen door o.a. te vertellen, dat zij en ik fervente voorstanders waren van de PSP. De BVD ving eindelijk bot. De betrokken autoriteit sprak namelijk bij die gelegenheid als zijn mening uit, dat als het lidmaatschap van de PSP onverenigbaar was met de functie van hoofd onerschool dit dan maar in een wet moest worden neergelegd. Daarmee gaf hij het optreden van de BVD de plaats die haar rechtens toekomt: onwettig gewroet, politieke discriminatie.

Dat het voor mij allemaal goed is afgelopen, tot nu toe, is ondanks het optreden van de BVD en dank zij een aantal volstrekt willekeurige meevallers. Willekeur dus, in plaats van recht. En dat ik niet de enige ben, die de BVD als een bedreiging ervaart, moge blijken uit het volgende. Een vriend van mij steunde reeds 5 jaar geleden de PSP met geldelijke bijdragen. Lid wilde hij niet worden, want hij voelde niets voor het warte- laarschap. Toch was hij geen lafaard: Hij deed mee aan het verzet in de NO-polder. Kort geleden werd hij toch lid, nadat ik hem in overweging

gegeven had, dat hij door nu reeds voor een toekomstige dictatuur te
bukken, deze hielp bevorderen.

Een van onze kennissen doet veel praktisch werk voor de PSP. Hij wil
echter geen lidmaatschap. Zelfs geen abonnement op Bevrijding. Motief:
hij wil nog promotie maken. Zo ziet u als tegenhanger van onze geheime
politie een neiging tot illegaliteit ontstaan. Dat is een logische
ontwikkeling, die slechts door de regering zelf is te verhoeden.
Vanuit deze sfeer is het ook te verklaren, dat de PSP ondanks haar
200.000 stemmen slechts 4000 leden telt. Velen staan ons vol sympa-
thie te woord maar schrikken bij het woord lidmaatschap. Zelfs een
abonnement wijzen velen af omdat ze niet op een lijst willen staan.
Kan je dit nu wel een politiestaat noemen?

In de kleine ANSIE wordt tegenover de Rechtsstaat de Politiestaat
gesteld. Ik citeer: De rechtsstaat heeft de bescherming van de persoon
en het goed der burgers tot doel. De taak van de rechtsstaat is geheel
of grotendeels gelegen in het scheppen en handhaven van rechtsregels.
Het staatsgezag is aan banden gelegd door wet en recht.
Het is dus niet zo, dat de politiestaat gekensmerkt behoeft te worden
door concentratiekampen en politieke moorden. In deze extreme zin is
Nederland gelukkig beelst geen politiestaat.

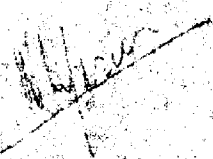
De door de EVD opgeroepen sfeer van intimidatie, angst en onzekerheid
is echter wel degelijk de sfeer bekorend tot de politiestaat. Deze
sfeer is strijdig met de bescherming van de persoon der burgers. Dat
de EVD mee zou werken aan het handhaven van rechtsregels lijkt mij,
gezien mijn ervaringen, een niet houdbare stelling. Integendeel, het
staatsgezag bedient zich in de EVD van een apparaat dat nu juist
typisch niet door recht en wet aan banden gelegd wordt.

Ik besluit deze rapportage met een citaat van een zekere Phaedrus,
dat ik vanavond in mijn lijfblad vond: Tegen machthebbers kan men zich
niet genoeg beveiligen.

Door dit te schrijven heb ik zijn raad in de wind geslagen. Of soms
juist niet?

Hoogachtend,

W. A. Haras
Wetervlietstraat 43
Velsen-noord

*In Haar aankomst bijt, als beproeven,
een afschrift van deze brief.*

*Aan de Oeders v/d
vaste Cie
B.V.D.*

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Vertrouwelijk

A a n:

de heer drs. W.K.N. Schmelzer,
Voorzitter van de vaste commissie
voor de B.V.D.,
Binnenhof 1a,
's-Gravenhage.

Bijlagen: div,

Uw brief van:

Directie

Hoofdafd.

Afd. Kabinet

Nr. 59479

Onderwerp: request W.A. Harms
te Velsen

's-Gravenhage, 20 mei 1966.

Ter vertrouwelijke kennisneming van de leden van de vaste commissie voor de B.V.D. doe ik U hierbij toekomen afschrift van de brief van de heer W.A. Harms te Velsen van 21 november 1965, bedoeld door de heer Lankhorst tijdens het debat over de zaak Remmerswaal in de Tweede Kamer op 27 april jl., alsmede van mijn antwoord onder datum en nummer dezès aan de heer Lankhorst.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

Met bijl. 1/206
[Handwritten signature]

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

Bijlagen :	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 0 auto; width: 80%;"> <p>A a n t</p> <p>de heer H.J.Lankherst, Lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Strandvlietlaan 9, Ouderkerk a.d.Amstel.</p> </div>
------------	--

Uw brief van :	<table style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">Directie</td> <td style="width: 50%;">Hoofdafd.</td> </tr> <tr> <td>Afd. Kabinet</td> <td>Nr. 59479</td> </tr> </table>	Directie	Hoofdafd.	Afd. Kabinet	Nr. 59479
Directie	Hoofdafd.				
Afd. Kabinet	Nr. 59479				
Onderwerp: request W.A.Harms te Velsen.	's-Gravenhage, 20 mei 1966.				

Amice,

Op 27 april j.l. stelde U mij tijdens de zitting van de Tweede Kamer een copie van Uw brief aan de Minister-President d.d. 27 april 1966 in handen, alsmede een copie-schrijven van de heer W.A.Harms te Velsen aan de Minister-President, gedateerd 21 november 1965.

Gevolg gevend aan de door mij gedane toezegging hieromtrent informatie te zullen nemen, bericht ik U, dat mij is gebleken, dat de beweringen van de heer Harms, vermeld in diens brief van 21 november 1965 omtrent pogingen van de Binnenlandse Veiligheidsdienst om te zijnen nadele invloed uit te oefenen bij door hem gedane sollicitaties, als onjuist moeten worden gekwalificeerd: Door de B.V.D. zijn nimmer aan enige instantie gegevens over de heer Harms verstrekt.

In voormelde Kamersitting bracht U voorts het volgende naar voren:

"Mag ik U de expliciete vraag stellen, of U het juist acht dat wanneer iemand solliciteert als onderwijzer, hij achteraf te horen krijgt, dat de B.V.D. aan de gemeentelijke overheid heeft geschreven: "Denk erom, deze man is lid van de PSP; jullie zijn gewaarschuwd"?" (Handelingen Tweede Kamer 1965-1966, pag. 1773).

Uit bovenstaande verklaring meen ik te mogen concluderen, dat U over feitelijke gegevens beschikt omtrent een correspondentie

- ter -

2

Geadresseerde: **Heer H.J.
Lankhorst**

Afd. **Kabinet**

Nr. **59479**

Blad nr. **2**

ter zake tussen de Binnenlandse Veiligheidsdienst en een gemeentelijke instantie. Ik verzoek U mij deze gegevens ter beschikking te stellen, opdat hiernaar een onderzoek kan worden ingesteld.

Afschrift van dit schrijven doe ik toekomen aan de voorzitter van de vaste commissie voor de Binnenlandse Veiligheidsdienst.

Met vriendelijke groet,

(get.) SMALLENBROEK

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN

3

Bijlagen : div.	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 0 auto; width: 80%;"> <p>Aan: de heer Minister-President, Minister van Algemene Zaken, Plein 1813, <u>'s-Gravenhage.</u></p> </div>
------------------------	--

Uw brief van : 4-5-1966	Directie Hoofdafd. Afd. Kabinet Nr. 59479
Onderwerp: request W.A.Harms te Velsen.	's-Gravenhage, 20 mei 1966.

Naar aanleiding van het mij op 4 mei jl. om bericht en raad toegezonden schrijven d.d. 21 november 1965 van de heer W.A.Harms te Velsen, welk schrijven ik U hierbij wederom doe toekomen, deel ik U mede, dat de heer Lankhorst mij na het debat in de Tweede Kamer over de zaak Remmerswaal op 27 april jl. een afschrift overhandigde van zijn brief aan U van diezelfde datum alsook een afschrift van bovenvermelde brief van de heer Harms.

Onder datum en nummer dezes zond ik de heer Lankhorst het resultaat van het hem tijdens het debat reeds toegezegde onderzoek naar deze quaestie. Afschrift van mijn brief aan de heer Lankhorst voeg ik hierbij ten gebruike bij de afdoening van het request van de heer Harms.

Ik zal het op prijs stellen indien eventueel tot U gerichtte requesten de faits et gestes van de B.V.D. betreffende aan mij ter behandeling worden overgedragen. Ik hecht eraan deze requesten betreffende een dienst waarvoor ik de verantwoordelijkheid draag niet alleen te doen onderzoeken, doch ook de verantwoordelijkheid te kunnen dragen voor de afdoening daarvan.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN,

(get.) SMALLENBROEK